

ΝΕΟΣ ΕΛΛΗΝΟΜΝΗΜΩΝ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΣΥΝΤΑΞΣΟΜΕΝΟΝ ΚΑΙ ΕΚΑΙΔΟΜΕΝΟΝ

ΥΠΟ

ΣΠΥΡ. Π. ΛΑΜΠΡΟΥ

5

1908

ΦΩΤΟΤΥΠΙΚΗ ΑΝΑΤΥΠΩΣΙΣ * 1969 * RÉIMPRESSION ANASTATIQUE

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ÉDITIONS

ΒΑΣ. Ν. ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ ★

BAS. N. GRÉGORIADÈS

Ε.Υ.Δ. Κ.Π.Π.
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

ΠΕΡΙ ΤΙΝΩΝ ΒΑΡΒΕΡΙΝΩΝ ΚΩΔΙΚΩΝ

Το παρελθόν έτος έδημοσίευσεν ὁ κ. Seymour Ricci σύντομον, ἀλλὰ χρήσιμον εὔρετήριον τῶν Βαρβερινῶν ἐλληνικῶν κωδίκων, ἀποτελούντων ἐν τῶν ἀξιολογωτάτων τμημάτων τῆς βιβλιοθήκης τοῦ Βατικανοῦ¹. Περὶ τινῶν τῶν κωδίκων τούτων, οὓς ἠδυνήθην νὰ μελετήσω κατὰ τὸν παρελθόντα Ὀκτώβριον ἐν Ῥώμῃ, ἐκθέτω ἐνταῦθα πλείονάς τινας διασαφήσεις καὶ λεπτομερείας.

Ὁ κῶδιξ 29

περιγράφεται ὑπὸ τοῦ κ. Ricci ὡδε²: *Lexicon graecum, Dictiones sacrae scripturae a Stephano Theodorito et aliis lexicographis Cassiano et Longino philosopho expositae, Dictiones medicae et botanicae expositae, Dictiones psalmodum expositae, Iohannis Philoponi de uariis significationibus uerborum, Anastasii Sinaitae definitio quorundam uerborum, Athanasii episcopi Athenarum dictiones uariae 109 ff. (a 1295), membr.*

Ὁ κῶδιξ εἶνε πράγματι περγαμηνῆς, ἡ δὲ χρονολογία 1295 ἢ σημειουμένη ἐν ταύτῃ τῇ περιγραφῇ ἔχει ὀρθῶς στηρίζεται δ' εἰς σημείωμα γεγραμμένον ἐν φ. 76^b τοῦ κώδικος, ἐν ᾧ καὶ τὰ ἐξῆς: . . . *Βαρνάβας δεῖται, ὡ καὶ κτήμα πέφυκεν ἡ τῆδε βίβλος, ἥτις καὶ πέρας εὐλήφει ἐν τῷ ζωγ ἔτει . . .* Ἐκ τῶν ἐν τῇ περιγραφῇ μνημονευομένων εἶχον ἐλκύσει ἰδίως τὴν ἐμὴν

¹ Liste sommaire des ms. grecs de la Bibliotheca Barberina ἐν τῇ Revue des Bibliothèques ἔτος 12' (1907) σ. 81-125 καὶ ἐν χωριστῷ τεύχει (παρὰ τῷ ἐκδότῃ Honoré Champion. Ἐν Παρισίῳ 1907), εἰς οὗ τὰς σελίδας προκίππω καὶ τυττέρω.

² Ἐνθ. ἀν. σ. 5 κ. ε.

προσοχὴν αἱ *Dictiones variae* τοῦ Ἀθανασίου Ἀθηνῶν. Καὶ δὴ πράγματι ἐν φ. 98°-101^a περιλαμβάνεται « Λεξικὸν καταστιχίον τῶν ἐκπερομένων λέξεων ἐν τῇ βίβλῳ τοῦ ἁγίου ἀθανασίου ἐπισκόπου ἀθηνῶν ». Καὶ ἄρχεται μὲν τοῦτο διὰ τῶν λέξεων Ἀγάμενος θαυμάσας ἐκπλαγῆς. Ἄγαν πάνν. Ἀγεννώσ αοθενῶς ἀνάνδρως, τελευτᾶ δὲ ὧδε· φρουρητικὸν φυλακτικόν. Ὡλέναι χεῖρες· βραχίονες· πίχεις. Τοιαῦται συναγωγαὶ λέξεων ἐκ τῆς Παλαιᾶς καὶ Καινῆς Διαθήκης καὶ διαφόρων ἐκκλησιαστικῶν συγγραφέων δὲν εἶνε, ὡς γνωστὸν, σπάνια ἐν τοῖς κώδιξι τῶν βυζαντιακῶν χρόνων. Ἀλλὰ πρωτοφανὴς εἶνε ἐν τῷ κώδικι τούτῳ ἡ μνεῖα Ἀθανασίου ἐπισκόπου Ἀθηνῶν. Τίς οὗτος καὶ τίς ἢ ὑπὸ αὐτοῦ συγγεγραμμένη βίβλος, ἐξ ἧς αἱ λέξεις αἱ ἀναγραφόμεναι ἐν τῷ Βαρβερινῷ κώδικι; Ἀθανάσιον ἐπίσκοπον Ἀθηνῶν ἔχομεν μόνον ἓνα πρὸ τοῦ δεκάτου τρίτου αἰῶνος, καθ' ὃν ἐγράφη ὁ κώδιξ, Ἀθανάσιον τὸν Α' κατὰ τὸν πέμπτον αἰῶνα μεσοῦντα, ἀλλ' οὗτος οὐδὲν μνημονεύεται συγγράψας, ὥστε δυσκόλως δύναται εἰς αὐτὸν νάποδοθῆ τὸ ἐν τῷ Βαρβερινῷ κώδικι λεξικόν.

Προφανὲς εἶνε λοιπὸν, ὅτι τὸ ὄνομα Ἀθανάσιος δὲν φέρεται ὀρθῶς ἐν τῷ κώδικι ἢ τὸ ὄνομα τῶν Ἀθηνῶν ἐγράφη κατὰ λάθος ἀντὶ ἄλλης ἐπισκοπῆς. Τοῦτο δὲ τὸ δεύτερον εἶνε καὶ τὸ πιθανώτερον. Καὶ δὴ γνωστὸν εἶνε, ὅτι ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἀθανασίου ἐπισκόπου (πατριάρχου) Ἀλεξανδρείας φέρεται ἡ συνήθως τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίλλου φέρουσα Συναγωγὴ λέξεων κατὰ στοιχεῖον ἐν τῷ κώδικι 2617 τῆς Παρισιακῆς βιβλιοθήκης ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν « Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου πατριάρχου Ἀλεξανδρείας λέξεις ἐρμηνευμένα ». Καὶ ἡ μὲν ἀρχὴ τοῦ λεξικοῦ τούτου, ἣν ἐξέδωκεν ὁ Cramer¹, δὲν συμφωνεῖ πρὸς τὴν ἐν τῷ Βαρβερινῷ κώδικι, ἀλλὰ δὲν εἶνε ἀπίθανον, ὡς ἐν τῷ κώ-

¹ *Anecdota Parisiensia*. Ἐν Ὁξωνίῳ Τόμ. Δ' σ. 201 κ. ἑ.—Ἄλλα ἀποσπάσματα ἐκ τῆς αὐτῆς συναγωγῆς ἴδὲ παρὰ τῷ *M. Schmidt* ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Ἡσυχίου Τόμ. Δ' σ. XLVII κ.ἑ.

δικι τῶν Παρισίων ψευδεπιγράφως μνημονεύεται τὸ ὄνομα Ἀθασίου Ἀλεξανδρείας, τὸ αὐτὸ τοῦτο νὰ συνέβαινε καὶ ἐν ἄλλοις κώδιξι, διάφορον περιέχουσι λεξικόν. Ὅτι δὲ καὶ ἐν τῷ ἀντιβολαίῳ τοῦ Βαρβερινοῦ κώδικος δὲν ἦτο γεγραμμένον τὸ ὄνομα Ἀθηνῶν δυνάμεθα νὰ εικάσωμεν εὐλόγως κρίνοντες ἐκ τούτου, ὅτι ἐν αὐτῷ ἀντὶ τοῦ θ τῆς λέξεως αθηνῶν ἦτο γεγραμμένον πρότερον ἄλλο γράμμα δυσδιάγνωστον, ἴσως φ. Εἶχε λοιπὸν ὁ βιβλιογράφος τοῦ Βαρβερινοῦ πιθανῶς πρὸ αὐτοῦ κώδικα ἐν ᾧ ἡ λέξις Ἀλεξανδρείας ἦτο γεγραμμένη βραχυγραφικῶς ἀλ, τοῦ δὲ λ ὄντος ἀμυδροῦ, ὁ βιβλιογράφος ἤρχισεν ἀναλύων τὴν λέξιν διὰ τοῦ αφ, εἶτα δ' ἐνθυμηθεὶς προχείρως τὰς Ἀθήνας, ἔγραψεν ἀνεπιστάτως αθηνῶν.

Ὁ κώδιξ 51

περιγράφεται ὑπὸ τοῦ κ. Ricci ὡδε· Anonymi de auibus amphibiis piscibus et de venatione, 88 ff (s. XVI)¹.

Ὁ κώδιξ, συγχείμενος ἐκ φύλλων 87 εἰς μικρὸν 8^{ον}, ἐγράφη τὸν δέκατον ἑβδόμον αἰῶνα, εἶνε δὲ λίαν ἐφθαρμένος, τοῦ μέλανος ἕνεκεν ὀξέων διαβρώσαντος πολλαχοῦ τὸν χάρτην. Εἶνε δὲ ἀκέφαλος.

Ἡ μαρτυρία τοῦ κ. Ricci, καθ' ἣν ὁ κώδιξ περιλαμβάνει συγγραφὴν περὶ πτηνῶν τε καὶ τετραπόδων καὶ ἰχθύων καὶ θήρας, δὲν ἔχει ὀρθῶς. Μόνον περὶ πτηνῶν γίνεται λόγος ἐν αὐτῇ. Καὶ λείπει μὲν ἐκ τοῦ κώδικος μικρὸν μέρος τοῦ πρώτου βιβλίου, τὸ δὲ δεύτερον ἀρχεται ἐν φ. 28^α διὰ τῶν λέξεων Βιβλίον β'. [Α]εκτίεον δὲ καὶ περὶ τῶν ἀμφιβίων ὀρνίθων δοαὶ τῇ θαλάσῃ χαίρουσι. Τελευτᾶ δ' ὁ κώδιξ ἐν φ. 87^β ὡδε· ὁ δὲ μακρὸν αὐτοῖς κηρύττει(;) λίνον ἀπλώσας καὶ πολλοὺς καλύψας ἐξέλκει. Τσαυτὰ μοι, κράτιστε βασιλεῦ, περὶ τοῦ βίου καὶ τῆς ἀγρας τῶν ὀρνίθων ἐστὶν εἰπεῖν. Διονύσιος δὲ παρὰ

¹ Liste sommaire des manuscrits grecs de la Bibliotheca Barberina s. 6.

τῆς λητοῦς ἀλλιμονος(;) διδαχθῆναι φηοίεν. Τέλος.

Ἐκ τούτων γίνεται ὀφθαλμῶς, ὅτι ὁ κώδιξ περιλαμβάνει τὴν τοῦ σοριστοῦ Εὐτεκνίου παράφρασιν εἰς τὰ Ἰεζυτικά τοῦ Ὀππιανοῦ, ἐκδοθεῖσαν ἐν Κοπενάγη τῷ 1702 ὑπὸ τοῦ Ἑράσμου Winding, ἔπειτα δὲ καὶ ὑπὸ τοῦ Bandini ἐν Φλωρεντίᾳ τῷ 1764 καὶ τοῦ Belin de Ballu ἐν Στρασβούργῳ τῷ 1786¹.

Μόνην τὴν ἐκδοσιν τοῦ Winding ἔχων πρόχειρον ὑπ' ὄψιν, βλέπω ἐξ αὐτῆς, ὅτι ἡ ἀντιβολή τοῦ Βαρθερινοῦ κώδικος δὲν θὰ ἦτο ἀχρηστος, ἅτε παρέχοντός τινος ἀξίας λόγου διαφόρους γραφάς. Οὕτως ἐν σ. 86

Ἐκδ. Winding

Βαρθερινὸς κώδιξ

οἱ ταχεῖς ἀστραγαλῖνοι, οἵτε ἀμπελιῶνες οἱ κουφώτατοι, καὶ οἱ ἀσθενεῖς βουδύται, οἵτε βαρίται, καὶ αἱ πῶδες, καὶ σπῖνοι, καὶ τρυγόνες

οἱ παχεῖς ἀστραγαλῖνοι, οἱ τε ἀμπελιῶνες οἱ κουφώτατοι καὶ οἱ ἀσθενεῖς βουδύται αἱ τε βαρεῖαι καὶ αἰσάδες, οἱ σπῖνοι, αἱ τρυγόνες

Ἐκδ. Winding

Βαρθερινὸς κώδιξ

Ἄλλ' οὐδὲ οἱ καλούμενοι Θράκες ὄρνεις, οὐδὲ οἱ Δύτινοι

Ἄλλ' οὐδὲ οἱ καλούμενοι θράκες ὄρνεις, οὐδὲ οἱ δυκτίνοι

Ἐν τέλει δὲ παρατηρῶ, ὅτι ἡ παράφρασις τοῦ Εὐτεκνίου δὲν ἠνθολογήθη μέχρι τοῦδε ἐπαρκῶς ὑπὸ τῶν λεξικογράφων.

Ἄλλ' οὐδὲ οἱ καλούμενοι Θράκες ὄρνεις, οὐδὲ οἱ Δύτινοι

περιγράφεται ὡς ἐξῆς ὑπὸ τοῦ κ. Ricci: *Imperatorum Turcarum historia* (1373 - 1513), 86 ff².

Ἔινε δὲ κώδιξ φύλλων 97, γεγραμμένος τὸν δέκατον ἕκτον

¹ Πρὸς καὶ περὶ τοῦ ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ Ἐσκουριάου κώδικος Y-1-9 *Ruelle* Rapport sur une mission littéraire et philologique en Espagne ἐν τοῖς Archives des missions scientifiques et littéraires, 3 Série Τόμ. Β' (1875) σ. 497 κ. ἰ. § 14.

² Ἐνθ. ἰν. σ. 11.

αἰῶνα, ἀκέφαλος δὲ καὶ κολοβός. Καὶ ἡ μὲν ἀρχὴ τοῦ λίαν ἀνορθογράφου τούτου κώδικος ἔχει ὧδε· (ἄνωθεν ἐν τῇ ᾠα· μουράτι) ἐξεύνης ἐδιάβη ὁποῦ δὲν τὸ ὀλπήζαναι καὶ δὲν εἶχαν τι κάμι καὶ ἐπαραδῶθησαν καὶ ἐκὶ ἤβρε τὸν υἱὸν του τὸν Σαοῦς καὶ τὸν ἔπιασε ζοντιανῶ καὶ ἔπηάσε τα παληκαρόπουλα ὁποῦ εἴπαναι σηντροφῆα του... τότε ὁ βασιλεὺς ἔπηάσε καὶ αὐτὸς τὸν υἱὸν του τὸν Ανδρονικον καὶ ἐξεμάτησε ξύδι...

Ἐν δὲ φ. 13^α ἀναγινώσκωμεν· Τέλος τοῦ βασιλέος σουλιάν Μουράτι βασιλέος τῶν Τουρκῶν.

Ἐν δὲ φ. 14^α Μπαγιαζίτης. Ὅσάν ἀπόθανε ὁ σουλιάν Μουράτης ἐκάθησε ὑστὴν βασιλείαν ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ Μπαγιαζήτης.

Ἐν δὲ φ. 95^α Ὑζοῦ τοῦ σουλιάν Σαυλήμι. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ σουλιάν Μπαγιαζήτι ἐκάθησαι ὑστὴν βασιλίαν ὁ υἱὸς του ὁ σουλιάν Σαυλήμις ὑστοῦς 1512... Τελευτᾶ δὲ ὁ κώδιξ κολοβός ἐν φ. 97^β διὰ τῶν ἐξῆς· ἀμὶ ὁ Σαυλήμις ἐγροῦκισαι τὴν ἐπήβουλήαν τον πασαδον τον εδικό του καὶ ἐγρο- [ψαι]...

Ἐκ τῶν ἀποσπασμάτων τούτων γίνεται δῆλον, ὅτι οὔτε πρὸς τὴν Ἐκθεσιν χρονικὴν οὔτε πρὸς τὸν Ψευδοδωρόθεον ἀνταποκρίνεται ὁ κώδιξ οὗτος, καὶ κατὰ ταῦτα εἶνε ἄξιος ἰδίως μελέτης.

Ὁ κώδιξ 146

περιγράφεται ὑπὸ τοῦ κ. Ricci ὧδε· Romanorum et Graecorum Imperatorum chronicon a Caio ad Balduinum uersibus politicis, Constantinopolitanorum Patriarcharum chronicon uersibus politicis, 214 ff.

Γεγραμμένος τὸν δέκατον ἑβδόμον αἰῶνα, σύγκειται ἐκ φύλλων 193. Καὶ ἀρχεται μὲν ὧδε·

εἶτα κατέσχε τὸ κράτος τῶν Αὐσονῶν
Γάτος ἐπίκουρος ἢ σατὰν τρόπον
ὑπὲρ φύσιν βρότειον αὐτὸν σεμνύνων,

τελευταῖ δὲ ὧδε ἐν φ. 193^α

τῷ πανοθενουργῷ θαυματουργῷ δεσπότη
μετὰ προπομπῆς βασιλικῆς καὶ κρότων
εἰς ἤλαθε χιρίων εἰς ἀνάκτορον μέγα.

Κατὰ ταῦτα ὁ κῶδιξ περιέχει τὸ ἑμμετρον Χρονικὸν τοῦ Ἐφραιμίου ἀρχόμενον ἀκέφαλον ἔπου καὶ ὁ Vaticanus Graecus 1003, ὁ μόνος μέχρι τοῦδε γνωστός, ἐξ οὗ καὶ ἐξεδόθη ἐν τῇ Βυζαντιδί. Δὲν εἶνε δὲ ἀπίθανον νὰ εἶνε ὁ Βαρβερινὸς κῶδιξ ἀντίγραφον τοῦ Βατικανικοῦ, τοῦθ' ἔπερ δὲν ἠόκαίρησα νὰ ἐξετάσω.

Ὁ κῶδιξ 219

περιγράφεται ὑπὸ τοῦ κ. Ricci διὰ τῶν ἐξῆς: Manuelis Palaeologi opuscula XIII, 180 ff².

Εἶνε δὲ ὁ κῶδιξ οὗτος γεγραμμένος τὸν δέκατον πέμπτον αἰῶνα καὶ περιέχει ἀναλυτικώτερον τὰς ἐξῆς συγγραφὰς Μανουήλ Παλαιολόγου, ἐξεταστέας ἐν παραβολῇ πρὸς τὴν εἰδικὴν περὶ τοῦ βίου καὶ τῶν συγγραμμάτων τοῦ αὐτοκράτορος τοῦτου συγγραφήν τοῦ Berger de Xivrey³.

1 (φ. 1^α). «Τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ φιλοχρίστου βασιλέως Μανουήλ τοῦ Παλαιολόγου στίχοι πολιτικοί . . . »

Ἄρχ. Ὑποληπιέον ἀναρχον φύσιν τοῖς εὖ φρονοῦσι.

2 (φ. 9^α). «Τοῦ αὐτοῦ συμβουλευτικὸς πρὸς Θεσσαλονικεῖς ἡνίκα ἐπολιορκεῦντο».

3 (φ. 14^α). «Μελέτη πρὸς μέθυσον».

Ἄρχ. Ἀνὴρ τίς οἴνω χάριν.

4 (φ. 29^β). «Τοῦ αὐτοῦ πανηγυρικὸς περὶ τῆς τοῦ βασιλέως καὶ πατρὸς υἰείας».

¹ Ἐνθ. ἀν. σ. 13.

² Ἐνθ' ἀν. σ. 17.

³ Mémoire sur la vie et les ouvrages de l'empereur Manuel Paléologue ἐν τοῖς Mémoires de l'Institut de France. Académie des inscriptions et belles lettres Τόμ. ΙΘ' (1853) μέρ. β' σ. 1-201.

Ἄρχ. Χαίρων χαίρουσιν ὑμῖν, ὦ ἄνδρες Ῥωμαῖοι.

5 (φ. 36^ε). «Τοῦ αὐτοῦ κῶδ' Ἀλεξίῳ τῷ Ἰαούπῃ».

6 (φ. 50^ε). «Τῷ Ἀσάνῃ κῶδ' Ἀνδρέᾳ».

Ἄρχ. Τὸ ἐξαπίνης ψύχος προσβαλόν.

7 (φ. 53^ε). «Ἐπιστολαὶ τοῦ αὐτοῦ».

Εἶνε τὸ δλον ξς', ὧν α' «Τῇ ἀγίᾳ δεσποίνῃ καὶ μητρί».

Ἄρχ. Αἴθεσιν πάλιν διὰ χρησιμοῦ. ξδ' ἀνεπίγραφος. Ἄρχ. Ἐγὼ καὶ δι σοῦ τὰ πρίν.

Κατὰ ταῦτα ὁ κῶδιξ οὗτος εἶνε κατὰ δύο ἐπιστολάς πλουσιώτερος τῆς ἐκδόσεως τοῦ Legrand¹, ἐν ἧ δὲν εὐρίσκεται ἡ τελευταία τῶν ἐν τῷ Βαρβερινῷ. Δὲν εἶνε δ' ὅμως ὁ κῶδιξ οὗτος ὁ κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Montfaucon² ἐν τῷ Βατικανῷ εὐρισκόμενος καὶ περιέχων τὰς ἐπιστολάς τοῦ αὐτοκράτορος. Τοιοῦτος κῶδιξ δὲν εὐρέθη ἐν ταῖς διαφόροις συλλογαῖς ἑλληνικῶν κωδίκων τοῦ Βατικανοῦ³, ἡ δὲ συλλογὴ τῶν Βαρβερινῶν κωδίκων μόλις πρὸ τριετίας περιῆλθεν εἰς τὴν βιβλιοθήκην ἐκείνην.

8 (φ. 90^ε). «Τοῦ αὐτοῦ ἄτινα συντομίαν ἄγει καὶ εἰρήνην ἐν ταῖς βουλαῖς».

9 (φ. 91^α). «Τοῦ αὐτοῦ προοίμιον Ἀντήνορος πρὸς Ὀδυσσεῖα πρεσβεύοντα μετὰ Μενελάου ὑπὲρ τῆς Ἑλένης».

Ἄρχ. Τὸ μὲν πρὸς Μενέλεον.

10 (φ. 91^β). «Δέησις κλυδωνιζομένων ἢ καὶ ἀπλῶς θαλαττευόντων συντεθείσα ἐκ τῶν τῆς δαυιτικῆς βίβλου ψαλμῶν».

11 (φ. 92^α). «Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τινα πάνυ ἀμαθῆ καὶ πλειστα φληναφοῦντα».

Ἄρχ. Ἀκριτόμυθε Θεοσίτα
ὄς βοᾷς μὲν μάλιστα γε
οιωπᾷς δὲ ἤμισα γε.

¹ Lettres de l'empereur Manuel Paléologue. Ἐν Παρισίοις, 1893.

² Bibliotheca bibliothecarum Τόμ. Α' σ. 11.

³ Legrand ἰδ' ἐν. σ. VIII.

12 (φ. 93^a). « Προθεωρία συντεμωτάτη ».

Ἄρχ. Τόδε τὸ σύγγραμμα οὐκ ἀνικρως κατὰ Λατίνων ὑφάνθη.

13 (φ. 93^b). « Λατίνου τινὸς οἰκοῦντος ἐν τοῖς προαστείοις τοῦ Παρυσίου... »

14 (φ. 94^a). « Τοῦ αὐτοκράτορος τῶν Ῥωμαίων Μανουὴλ τοῦ Παλαιολόγου πρὸς ταῦτα λόγος ἀπολογητικός ».

Τελευτᾷ κολοδὸν ἐν φ. 180^b ἐν τῷ κεφλαίῳ « Ὅτι ὑπὲρ τάξιν ἢ Τριάς καὶ τὸ θεῖον ἀσχημάτιστον » διὰ τῶν λέξεων λέγω δὴ τὸ διαιρέσεις δὲ χαρισμάτων εἰσὶ τὸ δὲ αὐτὸ πνεῦμα...

Ὁ κώδιξ 279

περιγράφεται ὧδε ὑπὸ τοῦ κ. Ricci: Carmina graeca anonymi, Ioannis Geometrae, Urbani VIII. Leontis Allatii, eiusdem; eiusdem, eiusdem, anonymi, P. et F. Arcudii, Iosephi Bonfadii, Iohannis Matthaei Bustronii, Iohannis Matthaei Cario-phyli, Iosephi Carpani, Henrici Dormalii, Panteleemonis Ligaridi, Nicodemi Thessalonicensis, Fabii Oliuadisii, Dionysii Petauii, Simonis Porcii, Gregorii Porcii, Neophyti Rhodini (pleraque manu Allatii), 312 ff¹.

Ὁ κώδιξ, συνιστάμενος ἐξ ἐπιστολῶν αὐτογράφων ὡς τὸ πλεῖστον καὶ χωριστῶν χαρτίων σχήματος 4^{οῦ}, συνερραμμένων ἐπὶ τὸ αὐτὸ, περιέχει πλὴν ἐπιστολῶν τινῶν τοῦ Λέοντος Ἀλλατίου, πλειόνων δὲ τοῦ Φραγκίσκου Ἀρκουδίου καὶ ἄλλων ἐπιγράμματα εἰς τὸν πάπαν Οὐρβανὸν καὶ Φραγκίσκον τὸν Βαρβερινόν. Ἐν δὲ φ. 150^a. 152^a περιέχεται ἡ τοῦ Ματθαίου Καρυοφύλλη « Μονωδία ἐπὶ ταῖς συμφοραῖς τῆς δυστυχοῦς Ἑλλάδος »², ἀρχομένη διὰ τῶν στίχων

¹ Ἐπιθ' ἀν. σ. 21 κ. ε.

² [Ἰδε περὶ αὐτῆς Νέον Ἑλληνομνήμονα Τόμ. Ε' σ. 195, 226.

Ὁ γένος δυστυχέστατον καὶ τεταπεινωμένον
γένος τὸ πρὶν ὑπὲρ λαμπρὸν καὶ νῦν ἐξορωμένον
καὶ τελευτῶσα ὧδε:

Νιστόριος, Διόσκωρος, Ἄρσιος καὶ Καλβίνος,
ἀνάθημα, καὶ ὁ Γραικῶν νῦν ἀληθῆς καρκίνος.

Ἡ αὐτὴ δὲ μονωδία, δι' ἄλλης χειρὸς γεγραμμένη, ἐπανα-
λαμβάνεται καὶ ἐν φ. 153^α-156^α. Ἔπονται δ' ἐπιγράμματα
τοῦ αὐτοῦ Καρυοφύλλη εἰς Μακράτον Βαρβερινὸν, πρὸς δὲ τού-
τοις ἐπιγράμματα Παντελεήμονος Λιγαρίδου τοῦ Χίου (φ.
214^α-214^β) ὡς καὶ στιχοῦργημα Νικοδήμου Θεσσαλονίκης
τοῦ Παρίου περὶ Ἱερουσαλήμ καὶ τῶν σταυροφοριῶν ἐκ στί-
χων πολιτικῶν 168, ὧν ἡ ἀρχὴ

Ἐκ τῶν πραγμάτων γίνονται τῶν πόλεων αἱ δόξαι
καὶ ἐξ αὐτῶν τ' ἀνάπαλιν γεννᾶται τὸ οἰμῶξαι.

Τὸ αὐτὸ δὲ στιχοῦργημα ἐπαναλαμβάνεται καὶ ἐν φ. 215^α-219^α
δι' ἄλλης χειρὸς. Ἔπεται δ' ἐν φ. 221^α-229^β τοῦ αὐτοῦ πρα-
γματεία ἐντῆ δημοῦδι γλώσση γεγραμμένη « Περὶ τοῦ θανάτου
Τιμοθέου τοῦ Πατριάρχου ». Τὰ δὲ φ. 311^α καὶ 312^α περιλαμ-
βάνουσι δύο αὐτόγραφα ἐπιγράμματα τοῦ Νεοφύτου Ῥαδινοῦ
α') « Εἰς εἰκόνα τοῦ σοφωτάτου καὶ παναρίστου ἀνδρὸς κυρίου
Λουκᾶ τοῦ Ὀλσθενίου » β') « Εἰς τὴν κομψοτάτην τοῦ πανα-
ρίστου καὶ σοφωτάτου κυρίου Λουκᾶ τοῦ Ὀλσθενίου βιβλιο-
θήκην ἐπίγραμμα ». Ὀλσθενίος δὲ εἶνε ὁ γνωστὸς Γερμανὸς
φιλόλογος Holstein (Holstenius) 1596-1661.

Ὁ κωδὶξ 280

περιγράφεται ὡς ἐξῆς ὑπὸ τοῦ κ. Ricci: *Epistolae graecae*
XXVI saec. XV-XVII P. Bembi (autogr.), Antonii Eparchi
(autogr.), Prosperi Martinengi (autogr.), Maphaei Barberini,
Clementis XI et aliorum, 55 ff¹.

¹ Ἐνθ' ἐν. σ. 22.

Περιλαμβάνει δ' αὐτογράφους ἐπιστολάς τοῦ δεκάτου πέμπτου καὶ δεκάτου ἔκτου αἰῶνος ἁξίας ἐν γένει προσοχῆς καὶ τινὰς συμβαλλούσας εἰς τὴν μὴ γραφείσαν μέχρι τοῦδε ἱστορίαν τῆς Βαρβερινῆς βιβλιοθήκης. Διὸ ἔκριν' αὐτὸν ἄξιον ἀναλυτικῆς περιγραφῆς.

1 (φ. 1^a). Πέτρου Βέμβου ἐπιστολὴ Δημητρίῳ Μόσχῳ, ἀπὸ 1 Ianουαρίου 1493, ἐκδομένη ἐκ τοῦ αὐτοῦ τούτου κώδικος ὑπὸ τοῦ κ. Piccolomini¹. Ἄρχ. *Περὶ μὲν τῆς ἐμῆς ἀποδημίας.*

2 (φ. 3^a). Ἀντωνίου Ἐπάρχου Πέτρῳ Βέμβῳ Ποσειδεῶνος 9^η ἰσταμένου ἀφλζ^ο. Ἐνετίηθεν. Ἄρχ. *Ὡςπερ αἱ μέλιται.*

3 (φ. 4^a). Τοῦ αὐτοῦ τῷ αὐτῷ. Ποσειδεῶνος εἰκάδι ἀφλζ^ο Ἐνετίηθεν. Ἄρχ. *Ὀναίο τῆς φιλανθρωπίας.*

4 (φ. 7^a). «Τῷ θεοφιλεστάτῳ καὶ μεγαλοπρεπεστάτῳ Ἀντωνίῳ καρδινάλιῳ τῷ τῶν Καράφων χαίρειν . . . Πρόσπερος Μαρτινέγγιος ὁ τῆς ἁγίας Γιουστίνης τῆς ἐν Παταβίῳ μοναχός. Ἄρχ. *Ἡ σου ἐπιείκειά τε καὶ πραότης.*

Ἄνευ χρονολογίας. Ὅπισθεν σημεῖωμα τοῦ λαβόντος. 1569. *D. Prospero Martinengo.*

5 (φ. 9^a). Ἄνευ διευθύνσεως. Ἄρχ. *Φίλιτατε καὶ ἔλλογιμώτατε κύριε. Ἐν τῇ ἀπολογία σου κῆν περιττὴ τὴν σὴν πρὸς ἐμὲ μεγάλην εὐνοίαν ὄρω. Ὑπογραφή «Ὡς ἀδελφός Μ. καρδινάλις Βαρβέρινος». Ὅπισθεν Exemplar epistolę grecę script a M. Barb^{no} Alamano.*

6 (φ. 11^a). Γράμμασι κεφαλαίοις ἄνευ τόνων καὶ πνευμάτων ἢ ἐπιγραφῆ· «Ἐξοχωτάτῳ καὶ αἰδесиμωτάτῳ ἄρχοντι, Φραγκίσκῳ καρδινάλει Βαρβερινῷ τῆς ἁγίας ῥωμαϊκῆς ἐκκλησίας μεγάλῳ χαρτοφύλακι Ἰωάννης Φραγκίσκος Ἀλβανός χαίρειν καὶ εὖ πράττειν». Ἄρχ. *Ὡςπερ τοὺς περὶ τὴν τῶν σωμάτων ἐπιμέλειαν ἠσκημένους. Ἄνευ χρονολογίας καὶ ὑπογραφῆς. Οὐδὲ ὄπισθεν διεύθυνσις. Ἐγράφη τὸν 15^ο αἰῶνα.*

¹ Archivio Storico Italiano. Σειρὰ Ε' Τόμ. Δ' (1890) σ. 307-309.

7 (φ. 13²). « Τῷ πολυμαθεστάτῳ καὶ ἐλλογιμωτάτῳ κυρίῳ Λουκᾷ τῷ Ὀλστενίῳ Μ^ο: ιερομόναχος ὁ Κριτόπουλος... Ἐν Ἀμβούργῳ αχκλ² τῆς ἡμῶν σωτηρίας ἔτει Βοηδρομιῶνος δευτέρα ἰσταμένου ». Ἄρχ. Ἦκομεν εἰς τὴν καλὴν σου πατρίδα.

8 (φ. 15²). « Ἐξοχώτατε κύριε ». Ἄρχ. Ὀλίγον ὕδωρ ἀντὶ δώρου. Ὑπογραφή « Ταπεινὸς δοῦλος διδάσκαλος Νικηφόρος Μελισσηνὸς ὁ Κομνηνὸς τοῦ τάγματος τοῦ ἁγίου Αὐγουστίνου. Ἐκ Νεαπόλεως εἰκοστῆ τοῦ Δεκεμβρίου αχμβ' ». Ἄνευ διεύθυνσεως. Οὐδὲ ὀπισθεν.

9 (φ. 17²). « Αλεξ. ὁ Πολλ. Λουκ. Ὀλστεν[ίῳ] εὔπράττειν ». Ἄρχ. Πολλὴ μὲν χάρις παρ' ἐμοῦ γε. Ἄνευ χρονολογίας.

10 (φ. 19²). « Τῷ ... ἐμῷ αὐθέντι ... Λουκᾷ Λουσθενίῳ † ὁ ταπεινὸς Καλλίνικος ιεροδιάκονος ». Ἄρχ. Τὴν μὲν βίβλον τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας Σωκράτους ἤδη κατὰ τὸ πρωτότυπον ἐπηνώρθωκα. Ἄνευ χρονολογίας. Ὅπισθεν ἡ διεύθυνσις All' illustr^{mo} signor luca lustenio Roma in cancelaria. Περιέχει καὶ ἄλλα περὶ βιβλίων. Ἀγγέλλει δὲ ὁ γράφων, ὅτι ἔμελλε νὰ ποδηγήσῃ εἰς γαλλίας.

11 (φ. 21²). « Τῷ ἐκλαμπροτάτῳ καὶ τιμιωτάτῳ κυρίῳ Λουκᾷ Λουσθενίῳ χαίρειν ». Ἄρχ. Τῇ τετράδι χάριν τῆς ἐξετάσεως τῶν μαθητῶν ἦλθεν ὁ θεοφιλὴς Ἰγκουλῖς... Ἰουλίῳ ιζ'. . . . † Ὁ ταπεινὸς Καλλίνικος ιεροδιάκονος. Ὅπισθεν σφραγίς χαρτίνη ἐπικεκολλημένη διὰ λαγανίου (μπολινίου) κοκκίνου.

12 (φ. 23²). Σημείωμα ἰταλικὸν Καλλινίκου μοναχοῦ κατὰ τοῦ Collegio Romano, τῶν Ἰησοιτῶν, δυσφημησάντων αὐτὸν, καὶ περὶ τῶν ἐν τῷ Κολλεγίῳ, ἐν ᾧ συνήθως ιερουργεῖ, κατ' αὐτοῦ συμβάντων.

13 (φ. 25²). Ἀντίγραφον αἰτήσεως τοῦ ὑπογεγραμμένου ταπεινοῦ ἀρχιεπισκόπου Ἀχριδῶν τῷ πάπῃ Οὐρβανῷ ὀγδόῳ

« τῷ αχλ' Φεβρουαρίου 18 » , δι' ἧς ἀγγέλλει, ὅτι πιεζόμενοι οἱ ἐν τῇ ἐπισκοπῇ αὐτοῦ ὑπὸ τῶν Ἀγαρηνῶν χάριν ἀπελευθερώσεως ἀπὸ τῆς δουλείας αὐτῶν τόσοσιν ἐκκλησιαστικῇ ὡς καὶ λαϊκοί... ἤλθαμε εἰς τὰ ποδάρια τοῦ ἁγιωτάτου αυτοκρατοροσ τῶν Γερμανῶν καὶ ἀνταμοθεικαμε τῶν ἐκλαμπρότατων καὶ ἐνδοξότατων κύριον κύριον κοντε Ἀβαλτάμσ τῶν ἀρχηγῶν καὶ προσιατην τῆσ ἱεραρχίας τοῦ Ἰησοῦ δια βοήθειαν καὶ ἐλευθερίαν τῶν ἐδικῶν μας δυστυχισμένων ἀνθρώπων. Διὸ ἀπευθύνεται καὶ πρὸς τὸν πάπαν, παρακαλῶν νὰ μεσελαβήσῃ παρὰ τῷ Ἀβαλτάμσ.

Τὸ ἀντίγραφον τοῦτο εἶνε γεγραμμένον προφανῶσ ὑπὸ Φράγκου, ὅστισ ἐνθα τὸ ἀντίγραφον τῆσ ὑπογραφῆσ ἐσημείωσῃ τάδε· μονοκογχίλα δια πρασίνου καὶ χρύσοσ ἄμμου.

14 (φ. 27^a). Μετάφρασισ λατινικῇ τῆσ ἀνωτέρω αἰτήσεωσ ἐν σχεδίῳ.

15 (φ. 29^a). Αἰτησισ πρὸς τὸν πάπαν Οὐρβανὸν Η' Ἰωσήφ Αἰγυπτίου ἐλθόντοσ εἰσ Ῥώμην καὶ ζητοῦντοσ νάνατεθῇ αὐτῷ ἡ γραφῇ τῶν ἀραβικῶν βιβλίων τῆσ βιβλιοθήκησ. Γεγραμμένη ἐλληνιστὶ καλλιγραφικῶσ μὲν, ἀλλ' ἀνορθογράφωσ. Ἀρχ. Μακαριώτατε καὶ παναγιώτατε πατήρ καὶ δεσπότῆσ ἡμῶν Οὐρβανόσ η'. Ἄνευ χρονολογίας.

16 (φ. 31^a) Αἰτησισ πρὸς τὸν καρδινάλιον Βαρβερινὸν βουλγαριστὶ γεγραμμένη τῇ 30 Αὐγούστοσ 1622, φέρουσα ὀπισθεν τὴν ἐξῆσ περιλήψιν· Petro Chiprovatio Zilisna, Copilanatio e Clisura ed li catholici di Bulgaria supplicano S. S. à dar il titolo d'Archivescovo al Vescovo Loro frà Petro vescovo di Sardi o di Sofia... Ἐπεγράφῃ ἐπ' αὐτῆσ ὀπισθεν Ἀ. Monsignor Vescovo di Sofia che si contenti di interpretarla. Φέρει δὲ ὀπισθεν καὶ σφραγίδα χαρτίνην ἐπὶ λαγανίου.

17 (φ. 33^a). « Καρδινάλιῳ Βαρβερινῳ Γαβριήλ ἀρχιεπίσκοποσ Μηθύμνησ » ἐκ τῆσ ἁγίας Σοφίας ἐκτῇ ἐπὶ δέκα μηνόσ Ἰανουαρίου τοῦ σωτηρίου ἔτοσ αχλέ. Ἀρχ. Ἐπειδῇ ἡ δα-

κιμῆ θεοῦ ἢ συνεργία τοῦ ἀντικειμένου... Γράφει δὲ κατωτέρω, ὅτι ἀντικρὺ τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐν νήσῳ τινὶ καλουμένῃ Χάλκη ἔστι τις μονὴ τῆς ἁγίας Παρθένου ἐν ἣ ἑτάπτονται οἱ Πατριάρχαι· ἐν αὐτῇ τῇ μονῇ εὑρίσκειται βιβλος μέμβρανος ἔχουσα τριακόντα ὁμιλίας ἁγίων Πατέρων εἰς τὰς ἐορτὰς τῆς ἁγίας Θεοτόκου· ἦντινα βιβλὸν ἀντέγραψα ἐγὼ μετεπιμελείας διὰ χρυσοῦ καὶ λαζούρου τοὺς τίλους καὶ κεφάλαια, φίλια φερόμενος τοῦ πρέσβεως τῶν Κελτῶν κυρίου Σαλλινιάκ· ἐν ἣ γράφω τὸ ἔτος τῆς παλαιότητος τῆς βίβλου καὶ τὸ ἔτος δ' ἀντέγραψα· ἐκείνου δ' ἀποθανόντος, ἔμεινεν ἡ βίβλος εἰς τοὺς Πατέρας Ἰησοῦϊας· ἦν εἰ βούλεται ἡ ἐξοχότης σου, γράψαι προστακτικῶς ἀγαγεῖν ἢ πέμψαι αὐτὴν ἐν Ῥώμῃ, ἔστιν ἀξία διὰ τὴν σὴν βιβλιοθήκην· οὐ γὰρ εὑρίσκονται πᾶσαι αἱ ὁμιλῖαι ἐκεῖναι ἐν τῷ τύπῳ· ἐν τῷ μεταξὺ τοίνυν, ἔστι μία ὁμιλία τοῦ ἁγίου Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας, ἣν εἶπεν ἐν τῇ ἐν Ἐφέσῳ οἰκουμενικῇ ἁγίᾳ συνόδῳ· εἰς ἀπάντησιν τῶν ἁγίων Πατέρων, εἰς ἐγκώμιον τῆς ἁγίας Παρθένου, καὶ εἰς κατάκριον τοῦ Νεστορίου· ἄρχεται οὖν οὕτως· Φαιδρὸς ἡμῖν ὁ λόγος καὶ χάριτος ἐμπεπλησμένος...

18 (φ. 34^a). Λατινικὴ μετάφρασις τῆς αὐτῆς ἐπιστολῆς.

19 (φ. 37^a). Ἐπιστολὴ «Καρδινάλιῳ Παρμπερίνῳ» τῶν μοναχῶν τῆς Πάτμου. Στέλλουσιν εἰς Ῥώμην τὸν ἱερομόναχον Ἰάκωβον Πάγκαλον καὶ τὸν ὀσιώτατον ἐν μοναχοῖς Ἱερόθεον Βιτάλην, ἵν' ἀναφέρωσι πρὸς τὴν μακαριότητα τοῦ ἄκρου ἀρχιερέως τὰς ἐπηρείας τὰς πᾶσαν ὑπερβολὴν νικώσας ἃς τῷ ἐνεστῶτι χρόνῳ ἐν τοῖς τῆς Μελίτης πλοίοις πεπόνθαμεν· λήψεσθαι δὲ καὶ ἐξουσίαν ὡς δυνηθῆναι πωλῆσαι τοὺς οἴκους οὓς ἐν Σικελίᾳ παρὰ τοῦ παρελθόντος (τῆς προσκαίρου ζωῆς) Γεωργίου τοῦ Ρεφελίνου κεκτήμεθα καὶ γράμμα τὴν τῆς ἐπιτροπικῆς ἐξουσίας ἔχον σοι κομίζοντας· δέξαι τοιγαροῦν αὐτοὺς εὐμενῶς, καὶ ἀξιώσεως χεῖρα βοηθείας δοῦναι αὐτοῖς· τοῦτο μὲν διὰ γραμμάτων τῆς αὐτοῦ παναγιώτητος, τοῖς ὀνόμασι τῶν

ναυάρχων (κομίζουσι γὰρ καὶ ταῦτα πρὸς ὑμᾶς) ἐπιφερομένους, ἐφ' ᾧ μὴ τῶν ἱερῶν χώρον τοῦτον ἐρημιον καταληφθῆναι, καὶ τοῖς ἀλάστοροις καὶ ἐχθροῖς τῆς τῶν Χριστιανῶν πίστεως καταπάτημα γενέσθαι συγχωρηθῆναι· τοῦτο δὲ καὶ διὰ γραμμάτων αὐτῆς πρὸς τοὺς Χριστιανοὺς προτρεπτικῶν ... τέλος πάντων καὶ γραμμάτων ἀποφασιστικῶν τοῦ πωλῆσαι τοὺς ῥηθέντας οἴκους... ἀχλγ' Μαρτίου ιε'.

Ὑπογεγραμμένος « Ἰάκωβος ἱερομόναχος καὶ καθηγούμενος μονῆς Πάτμου ». Ὅπισθεν σφραγίς κοκκίνου βουλλοκηρίου ἐντελῶς ἐφαρμένη καὶ ἀδιάγνωστος.

20 (φ. 38^α). Λατινικὴ μετάφρασις τῆς αὐτῆς ἐπιστολῆς.

21 (φ. 41^α). « Γαβριὴλ τοῦ Μηθύμνης » τῷ ἐξοχωτάτῳ καὶ αἰδεσιμωτάτῳ μοι κυρίῳ κυρίῳ καρδινά¹ Βαρβερίῳ. Ἄρχ. Ἐπειδὴ τῇ ἐνδεκάτῃ τοῦ ἐνεσιῶτος ἔγραψα τῷ μακαριωτάτῳ πατρὶ περὶ τῶν διγάμων καὶ τῇ σῇ ἐξοχότητι περὶ τῆς τῶν κληρικῶν ἀγνοίας, ἐπελαθόμεν ἕτερά τινα ... Ἀπὸ τῆς ἁγίας Σοφίας τῆς τῶν Βισινιανῶν· Δεκεμβρίου τετάρτη φθίνοντος τοῦ σωτηρίου ἔτους ἀχλδ' . » Ἄνωθεν τῆς χρονολογίας δι' ἄλλης χειρὸς 1634.

Ἐν τῇ ἐπιστολῇ ταύτῃ καὶ τάδε· διὰ τὴν κάθαρσιν τῶν βιβλίων καὶ διόρθωσιν ὁ μακαριώτατος εἰ βούλεται προστάξει τινὶ Δαίῳ εἰδῶτι ἑλληνιστῇ, καὶ οὐ Γραικοῦς μόνους εἰ καὶ εἰσὶ καθολικοί· ἐγὼ οὐκ εἶδον ἀληθεῖς τροφίμους καὶ μαχητάς περὶ τῆς ἁγίας Ρωμαϊκῆς ἐκκλησίας, εἰ μὴ ἐν Ρώμῃ τὸν Καρνούφυλλον καὶ ἐν Κωνσταντινουπόλει τὸν Φραγκίσκον Κόκκον, μαθητὴν τοῦ Καρνούφυλλου· οἱ δὲ, εἰ καὶ εἰσὶ καθολικοὶ ὁμοῦ πάντοτε θέλουσιν ἀπολογεῖσθαι ὑπὲρ τοῦ γένους αὐτῶν· καὶ γὰρ ἐγὼ οὐδ' ἄλλο τι ἐξῆλθον τῆς Ρώμης, εἰ μὴ διὰ τὴν διχόνοϊαν ταύτην· θελόντων τινῶν λέγεσθαι (ἐν τῇ ᾧα: ἐν τῷ γυμνασίῳ) μετ' ἐμοῦ, καὶ βεβαιοῦν τὰ ἀβέβαια...

22 (φ. 43^α). Μελετίου ἐπισκόπου τῆς ἐν Μακεδονίᾳ Γαλατίας τίτζης « Τῷ ἐκλαμπροτάτῳ καὶ πανιερωτάτῳ κυρίῳ κυρίῳ

καρδειαλίῳ τῷ Βορβερίνῳ προσκυνητῶς καὶ εὐλαβῶς γράφω καὶ κομίζω ».

Ἔχει δὲ ὅλη ἡ ἐπιστολὴ αὕτη ὧδε·

Ἡ ἐμὴ ἑπαρχία ἐκλαμπρότατε καρδιναλίε, ἐπειδὴ καὶ ποθεῖς τοῦτο μαθεῖν, ὑπάρχει ἔξωθεν τῆς πόλεως Θεσσαλονίκης, μίλια δεκαπέντε, πρὸς τὸ Ἅγιον ὄρος· ἡ δὲ χώρα ὁποῦ ἐστὶν ἡ ἐπισκοπὴ ὑπάρχει ὠραία εἰς πλάγιον τῶν ὄρεων· διαρρύτος συχνοῖς ὑδάτων νάμασι κήπους τ' ἔχουσα περισσοῦς καὶ ὀπώρας ποικίλας· ὄνομα δὲ ἐστὶ Γαλάτζητα· περιέχει δὲ αὕτη καὶ χωρία μερικά ἕως δεκαέννια ἄλλ' ὀλιγάνθρωπα καὶ ἀπόλησμένα ὑπὸ τῶν ἀσειῶν, διὰ τὸ δύσφορον τῆς τυραννίδος· ἱερεῖς δὲ ὑπ' ἐμὲ διατελοῦσι εἴκοσι, δέκα μὲν ἐν τῇ Γαλάτζητα, οἱ δὲ ἄλλοι ἐν τοῖς χωρίοις· μοναστήριον δὲ ἐστὶν ἐν ἐν τῇ ἑπαρχίᾳ, ἡ Ἁγία Ἀναστασία, πλούσιον κατὰ πολλὰ, ἔχον μοναχοὺς πεντακοσίους καὶ ἐπέκεινα ἐνδοθεν καὶ ἔξωθεν· διότι ἔχει κτήματα πολλὰ, ἀγροὺς, ἀμπελῶνας, καὶ ἑτέρας μονὰς μικρὰς εἰς ἀποδοχὴν τῶν μοναχῶν· ζεύγη βοβαλικά καὶ βοῖδια διακόσια πενήκοντα καὶ ἐπέκεινα· ἵππους τε οραιοτάτους καὶ ἡμιόνους προβάτων τε καὶ ἱρηφίων χιλιάδας τέσσαρας καὶ ἐπέκεινα· ἐνδοθεν δὲ τὸ μοναστήριον πᾶν καλῶς κατεσκευασμένον· ὁ ναὸς ἐνδοθεν εὐτρεπισμένος ὠραιώτατα· ἔχων διάφορον κόσμον ἐκκλησιαστικόν, βιβλία παλαιὰ τῶν ἁγίων Πατέρων, λείψανα ἁγίων διαφόρων, τοῦ μεγάλου Βασιλείου, τοῦ ἁγίου Χρυσοστόμου, καὶ ἄλλων· τὴν κάραν τῆς ἁγίας Ἀναστασίας· ἡ ἀκολουθεῖα τῶν ἱερέων ἀκατάπαυστος, ποιούντων (ἐκ τοῦ ποιούντων) ἔλου τοῦ ἱνιαυτοῦ ἀγρυπνίας παννυχίους ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ εἰς τὰς δεσποτικὰς ἑορτὰς καὶ θεομητερικὰς καὶ ἄλλων ἑορταζομένων ἁγίων· ἡ τροφὴ αὐτῶν μέτριος, Σαββάτῳ δὲ καὶ Κυριακῇ ἐστιῶσι τυρὸν καὶ ὠᾶ, πίνωσιν δὲ καὶ οἶνον κατὰ τὰς ἡμέρας· κρεοφαγίας παντελῶς ἀπέχουσι· κακοπαθοῦσι δὲ πλεῖστα ὑπὸ τῶν ἀσειῶν ἀενάως, διότι ἡ αὐτῶν μονὴ ἔμπροσθεν αὐτῶν ὑπάρχει· καὶ ταῦτα μὲν ἴσθι περὶ τῆς ἑπαρχίας μου τῆς Γαλάτζητας.

Μελίτιος ἐπίσκοπος τῆς Γαλάτζητας μικρὸς δούλος τῆς ἐκλαμπρότητός σου.

¹ Ἐκεῖται ἦν διαγεγραμμένον.

Εἶνε γεγραμμένη τὸν δέκατον ἑβδομον αἰῶνα, ἀλλὰ δὲν φέρει χρονολογίαν. Ὅπισθεν δ' ἀναγινώσκεται ἡ ἐξῆς διεύθυνσις· «† Τῷ ἐκλαμπροτάτῳ καὶ πάνιερωτάτῳ κυρίῳ καρδινάλιῳ Βαρβερίνῳ».

23 (φ. 45^a). Φερδινάνδος Ρίτζιος Φραγκίσκῳ τῷ Βαρβερίνῳ. Ἄνευ χρονολογίας. Ἄρχ. Φερδινάνδος ὁ Ρίτζιος Ἱερεὺς τῆς ἐξοχότητος τῆς ὑμετέρας.

24 (φ. 47^a). Καρδινάλιῳ Φραγκίσκῳ Βαρβερίνῳ «ὁ ταπεινότατος δοῦλος σωτῆρ Τρυγόνας τοῦ οὐρανοφάντορος καὶ μεγάλου Βασιλείου μοναχός». Ὅπισθεν· «Τῷ ἐξοχωτάτῳ καὶ αἰδεσιμωτάτῳ καρδινάλιῳ Φραγκίσκῳ τῷ Βαρβερίνῳ διὰ τοῦ μοναστηρίου καὶ μοναχῶν τῆς Κρυπτοφέρρας». Ἄρχ. Οὕτωσὶ πᾶσιν ἀφθόνου τῆς ὠφελείας σου.

Ἐγράφη τὸν δέκατον ἑβδομον αἰῶνα, ἀλλὰ δὲν φέρει χρονολογίαν.

25 (φ. 49^a). Φραγκίσκῳ τῷ Βαρβερίνῳ «Θεοδώσιος ὁ ἐν τῇ μοναχικῇ τάξει τοῦ μεγάλου πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου ἐλάχιστος μοναχός...» Ἄρχ. Ταύτῃ τῇ ἱερᾷ καὶ περιωνύμῳ πόλει τῆς Ρώμης πολὺν ἤδη χρόνον ἐνδιατριβῶν δεινῇ νόσῳ τῆς πενίας πιέζομαι.

26 (φ. 51^a). Φραγκίσκῳ Βαρβερίνῳ «Ταπεινὸς τῆς σῆς ἐξοχότητος οἰκέτης Γεώργιος Πιέρρος ὁ Χίος σὺν πᾶσι τοῖς ἐν τῷ ἑλληνικῷ φροντιστηρίῳ» Ἄρχ. Τῆς σῆς αἰδεσιμότητος ταπεινός τε καὶ θεραπευτικὸς οἰκέτης.

Ἰκετικὴ ὑπὲρ τοῦ ἑλληνικοῦ ἐν Ῥώμῃ φροντιστηρίου (Collegio greco) ἄνευ χρονολογίας.

27. (φ. 53^a). Ἀγράμματος ἀναφορὰ τῷ καρδινάλιῳ Βαρβερίνῳ. Ἄρχ. Ἐκλαμπρότατε καὶ τιμιώτατε ἀνθέντι ἐγὼ ὁ Νικηφόρος Εἰροβανής. Μνημονεύεται ἐν τῇ ἐπιστολῇ ταύτῃ ὡς μεταβαίνων εἰς Ῥώμην ὁ φράρ πάτρι Φιζέτζο τελιαπόσσιαττεσάν Βενέριο Ἀνάπολη... Ἀκόμι παρακαλοῦμεν τὴν ἐκλαμπροῦσιν σου· να μας ἔστειλῖς καμπόσον μάλαμαν καὶ

καμπόσαις βαφαῖς διὰ τὴν ἀρχίσαιμεν τόρα να ζουγραφήσωμεν το μονδοσίριν και θελη σε ζωγραφήσωμεν και μέσα και ὅσαν το ακουῶσουν και οι ἀυθενταδες μας θελοι ευχαριστίσουν την ἀυθεντήαν σου. Κάτωθι· μινι δεκέβρω εισ τας ζ και don niceforo., και τινὰ σλαβικά σημειώματα.

Πλείστα φύλλα τοῦ κώδικος ἐν μέσῳ ἄγραφα, διότι εἶνε τὰ ὀπίσθεν λευκά φύλλα τῶν ἐπιστολῶν, ὧν ἐκάστη καταλαμβάνει συνήθως μίαν μόνην σελίδα.